

ZICHTBAAR WORDEN

Terwijl de sneeuwkllokjes het voorjaar inluiden komt ook het werk van het expertisecentrum steeds meer naar buiten. Hierbij een korte update van de ontwikkelingen en vooruitzichten.

STUDIEDAG VDLG 16 maart

Tijdens de jubileum-studiedag van de VDLG op 16 maart 2023 zal een getekend filmpje in première gaan waarin de uitgangspunten van het landelijk curriculum in 3 minuten worden uitgelegd. In diverse werksessies gaan we aan de slag met de perspectieven, voorbeelden van lessen, dimensies, puzzelen met programmalijnen en nog veel meer. Ben je er bij? Voor deze dag kun je je nog [aanmelden via de VDLG](#).

PODCAST 'STOP MET ZINGEVING'

Onlangs publiceerde Denker des Vaderlands Paul van Tongeren een podcast waarin journalist Marc van Dijk met hem in gesprek ging over levensbeschouwelijk onderwijs. Aanleiding was de vraag die hen is voorgelegd om op 16 maart aanstaande tijdens de jubileum-studiedag van de VDLG in gesprek te gaan met docenten levensbeschouwing over 'het wonder van betekenis. De podcast staat [op Spotify](#) en [Apple](#).

De titel van de podcast is 'Stop met 'zingeving'. Van Tongeren legt geduldig en zorgvuldig uit hoe problematisch ons spreken over zingeving of betekenisgeving is. Daarmee maakt hij een vrij fundamenteel punt ten aanzien van het gesprek met leerlingen over levensbeschouwelijke en religieuze vraagstukken. Verder komen ook de betekenis van levensbeschouwelijk onderwijs voor burgerschapsvorming en het omgaan met verschillen aan bod.

BIJEENKOMST SCHRIJFGROEPEN INSPIRATIEBOEK

Ongeveer 45 docenten, opleiders en wetenschappers schrijven mee aan het Inspiratieboek Levensbeschouwing en Religie, verdeeld over veertien schrijfgroepen. Tijdens een workshop op 10 februari ontmoetten leden van alle schrijfgroepen elkaar bij de Tilburg School of Catholic Theology in Utrecht om de eerste resultaten van het project te bespreken en om ideeën uit te wisselen voor het vervolg. In de ochtend gingen de aanwezige docenten en opleiders in gesprek over conceptversies van de hoofdstukken over de eerste vijf perspectieven.

Na de lunch in de knusse Grachtenkelder gingen de schrijfgroepen aan de slag die over de dimensies van religie/levensbeschouwing schrijven, waaronder de *rituele dimensie* en *materiële dimensie*. De boeiende dag van enthousiasme en uitwisseling werd afgesloten met een gezellige borrel. In de rest van 2023 gaat het schrijven door. De workshop was zo'n succes dat we in september een tweede schrijfworkshop willen organiseren. De publicatie van het Inspiratieboek staat in de planning voor 2024.

ONLINE SESSIES NIEUWE CURRICULUM

In december, februari en maart organiseerden we vier bijeenkomsten voor docenten om online de uitgangspunten van het landelijk curriculum te bespreken en toe te lichten. Tegelijk vormde het voor ons ook een goed klankbord om te horen waar het aansluit bij de ontwikkelingen in de scholen. De deelnemers kwamen met een aantal bekende zorgen rond het urenaantal voor het vak en de aansluiting bij de leefwereld van leerlingen. Daarnaast was opvallend dat we ook mooie gesprekken hadden over de bedoeling van levensbeschouwelijk onderwijs, de overlap met burgerschapsvorming en de toegevoegde waarde van de perspectiefgerichte benadering. Een van de deelnemers had de negen perspectieven ook met een klas besproken aan de hand van een net afgesloten module. Conclusie van de leerlingen: de meeste perspectieven zaten er in! En dat ontlokte aan een van hen ook de uitspraak: "Goh, wat hebben we eigenlijk veel geleerd!" Deze bijeenkomsten vormden de opstap naar de VDLG-dag en de bijeenkomsten met secties.

VERVOLG DOCENTENBIJEENKOMSTEN maart – september

Na de studiedag van de VDLG gaan we het land in om met docenten vanuit de uitgangspunten van het landelijk curriculum te gaan 'puzzelen en maken'. Deelnemers aan online bijeenkomsten gaven aan dat de uitgangspunten

heel goed werken om je bestaande programma te herijken en verrijken. Teamleden vanuit LERVO komen in de maanden maart tot september graag naar jullie toe voor een sectiebijeenkomst en we zullen ook drie bijeenkomsten organiseren waar je op in kunt tekenen via onze website. Vanuit de voorbeelden die we verzamelen kunnen we verder bouwen aan een handleiding voor het vakgebied L&R en het proces om lesmaterialen te ontwikkelen. Heb je ideeën of wil je graag meedoen, stuur dan alvast een mailtje naar info@lervo.nl.

VERVOLG EXPERTISECENTRUM LERVO

De stuurgroep is bezig met de volgende fase van het expertisecentrum. De samenwerkingsovereenkomst 2023 – 2028 zal komende maand naar de partnerorganisaties worden gestuurd. Ondertussen is op 6 juni van 13.30 – 16.30 uur in het midden van het land een lustrumbijeenkomst voor alle partners. Daarover later meer.

KORTE MEDEDELINGEN

- Het ministerie van OCW heeft een nieuwe vakcode gecreëerd voor het vak Levensbeschouwing en Religie. Deze zal vanaf 2024 door scholen gebruikt kunnen worden. Het LERVO-team werkt aan het raamwerk hiervoor.
- De website is voortdurend in ontwikkeling. Mocht je iets zoeken en niet kunnen vinden, laat dat dan even weten via info@lervo.nl.

Heb je zelf een goede lessenserie, website, boek, bijeenkomst etc., waarvan je denkt dat dit binnen de visie van LERVO past. Stuur dan een mail naar info@lervo.nl en wie weet wordt jouw initiatief meegenomen in de volgende nieuwsbrief of op de website.

Colofon

De nieuwsbrief van Expertisecentrum LERVO verschijnt ongeveer vier keer per jaar. Je bent vrij om de nieuwsbrief te verspreiden / delen met anderen. Aanmelden voor de nieuwsbrief kan via: info@lervo.nl

Kernteam

Markus Davidsen - projectleider curriculumteam - m.davidsen@hum.leidenuniv.nl

Marcel Elsenaar - projectleider verbinding vo-scholen - melsenaar@verus.nl

Stuurgroep:

Leo van Hoorn (voorzitter), Joke van Saane (wo/DGO), Marchien Timmerman (hbo/LOO), Hans Teegelbeckers (profielorganisatie VOS ABB), Berend Kamphuis (profielorganisatie Verus), Ger van der Heijden (VDLG)

Partners

